

Hyvinvointiraportti 2023

14.2.2024 Irina Barkman

Ihastu Iittiin!

Hyvinvointiraportin kärjet

Kuntien tulee kerran valtuustokaudessa valmistella laaja hyvinvointikertomus, joka on kuvaus asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, sekä niiden edistämisestä kunnassa. Hyvinvointisuunnitelmassa puolestaan asetetaan tavoitteet asukkaiden hyvinvoinnille tulevaisuudessa. Iitin hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 22.2.2022. Suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointiraportissa.

Hyvinvointisuunnitelmassa 2021-2025 asetettiin tavoitteet Iitin kunnan asukkaiden hyvinvoinnille tuleville vuosille. Hyvinvointisuunnitelmassa on neljä hyvinvointikärkeä, jotka noudattelevat alueen hyvinvointikärkeä: mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihteettömyys ja terveelliset elintavat. Hyvinvointikärkien alle on nostettu hyvinvointikertomuksesta esiin nousseita asioita. Näiden tavoitteiden toteutumista siis seurataan vuosittain hyvinvointiraportissa. Tässä tarkastelun kohteena on vuosi 2023.

Ihastu Iittiin!

Kunnan keskeiset hyvinvoinnin painopisteet ja tavoitteet hyvinvointisuunnitelmassa

Mielen hyvinvointi

- Kasvu-, opiskelu- ja elinympäristö tukee mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksissa
- Haavoittuvassa asemassa tai elämäntilanteessa olevat tulevat kuulluksi ja kohdatuksi eri tuen ja avun muodossa

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Liikunnan ja harrastamisen lisääminen ja mahdollistaminen
- Asiointikyytien kehittäminen
- Riittävä toimintatuki iittiläisille liikunta-, kulttuuri- ja nuorisjärjestöille, kyläyhdistyksille ja terveyttä vaaliville yhteisöille
- Lakisääteisen suunnitelman valmistelu ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi

Ihastu Iittiin!

Kunnan keskeiset hyvinvoinnin painopisteet ja tavoitteet hyvinvointisuunnitelmassa

Arjen turvallisuus

- Palvelujen saavutettavuuden, esteettömyyden sekä etäpalvelujen kehittäminen
- Asumisympäristöihin huomio jo kaavoitusvaiheessa
- Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi
- Vapaa-ajanviettopaikkojen ja -alueiden suunnittelussa huomioidaan eri-ikäiset ja kuntoiset liikkujat

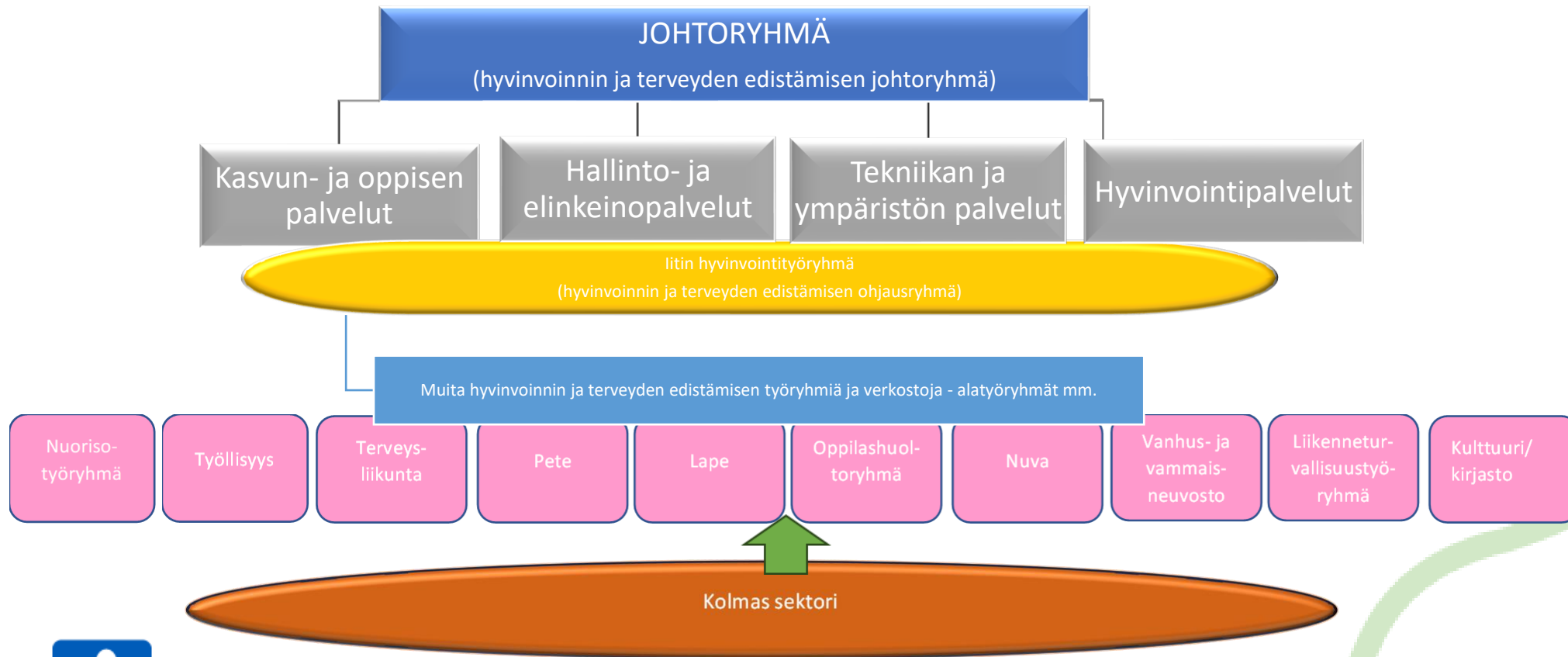
Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

- Varhaiskasvatuksen ja koululaisten ruokakulttuurin kehittäminen
- Osallistutaan aktiivisesti Päijät-Hämeen ruokahankkeisiin ja toteutetaan niitä
- Hävikkiruuan hyödyntäminen
- Päihde- ja somevalistusta kouluissa
- Varhaiskasvatuksen ja PHHYKY:n yhteistyön kehittäminen

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen – organisaatiomuutos 1.9.2023

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Mielen hyvinvointi

- Iitin kunnassa aloitti senioriohjaaja 11.4.2023
 - Senioriohjaaja oli tavattavissa kirjastolla: tiistaisin klo 13–15 ja keskiviikkoisin klo 10–12.
 - Päijät-Soten, seurakunnan ja kunnan yhteistyötapaaminen Heinlahdessa 4.5.
 - Vuolenkoskella ja Haapakimolassa kirjastoauton mukana tapaamassa ikäihmisiä
 - Kesällä iltatapaamisia Karjalassa Haapakimolassa, Haavistolla Perheniemessä, seurakuntakeskuksen pihassa Kausalassa sekä kulttuurikävely Iitin kirkonkylällä
- Etsivä nuorisotyöntekijä yksilö- ja ryhmätapaamisia nuorten kanssa. Nuoria autettiin ja ohjattiin yksilöllisten tarpeiden mukaan mm. opiskelu- tai työpaikan löytämisessä, Kelan ja TE-toimiston eri palveluiden kanssa, sosiaalihuollon piiriin pääsemisessä, työkokeiluun pääsemisessä ja erilaisten hakemusten täyttämässä, koulutehtävien tekemisessä ja mopo- ja ajokorttien saannissa. Nuoret tarvitsivat myös rohkaisua arjenhallinnallisissa asioissa ja sosiaalisten taitojen vahvistamisessa.

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Mielen hyvinvointi

- Nuorisopalvelut piti yhdessä alakoulun kuraattorin ja seurakunnan lapsi- ja perhetyöntekijöiden kanssa oppitunteja Kausalan alakoulun 5.-luokkalaisille tunne-elämätaidoista.
- Koulunuorisotyössä oli paitsi yksilötapaamisia, myös muutama ryhmäytymistunti liittyen koulukiusaamiseen.
- Koulunuorisotyö aloitti koulukuraattorin kanssa pilottikokeilun yksinäisten oppilaiden ryhmälle, joilla oli ollut haasteita esimerkiksi sosiaalisissa suhteissa sekä oman minäkuvan muodostamisessa.
- Nuokulla oli kaikkien kavereiden kaverisynttärät – nuorten toiveesta.
- Huhtikuussa ensimmäistä kertaa Oikeesti aikuisten nuortenilta, jonka tarkoituksena oli tavoittaa Nuokun kävijöiden vanhemmat sekä muutoin kahvitella vertaistuen äärellä
- Koulunuorisotyössä yksilötapaamisten kasvua, sillä kuraattoripalvelut väheni hyvinvointialueen raamien mukaisesti.
- Tuleville seiskoille järjestettiin Kausala-tour, jolloin niin Aikalisä, kirjasto, Ravilinna kuin Nuokkukin tulevat tutuiksi ennen siirtymistä yläkouluun.
- Elokuun lopulla pidettiin koulun, nuorisopalvelujen, kuraattorin sekä seurakunnan nuorisotyön kanssa yhteinen uusien seiskojen ryhmäytymispäivä Heinlahden leirikeskuksessa.
- Hyvinvointipalvelut jalkautui liikunnanohjaajan, senioriohjaajan, nuorisopalvelujen sekä kirjastoauton toimesta Vuolenkoskelle maanantaina 25.9. pitämään ”Pidä huolta itsestäsi”-tapahtumaa.
- Nuokulla järjestettiin yhteistyössä Salpauksen suunhoidon opintolinjan kanssa suun hyvinvoinnin ilta.

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Mielen hyvinvointi

- Koulunuorisotyötä yläkoulun lisäksi myös Kausalan alakoululla. Koulunuorisotyöntekijä keskiviikkoisin välitunneilla tapaamassa pääsääntöisesti 5.- ja 6.-luokkalaisia oppilaita. Koulunuorisotyöntekijä kävi niin ikään tapaamassa vanhempia syyskuun vanhempainillassa alakoululla.
- Koulunuorisotyön ja sosiaalihuollon yhteistyönä koulunuorisotyöntekijä tapasi oppilaita, joilla oli haasteita arjessa ja sosiaalisissa suhteissa kuin koulumenestyksessä.
- Tunne-elämätaidot tunniti aloitettiin jälleen syyslukukaudella ja laajennettiin myös Haapakimolan koululle. Oppitunneilla mukana alakoulun kuraattori sekä seurakunnan perhe- ja lapsityö.
- Kansalaisopiston kurssien tavoitteena on opiskelijoiden osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen, elinikäinen oppiminen, hyvinvointi sekä aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan. Opetuksessa painottuu kansalaistaitojen kehittäminen, käytännönläheisyys ja kokonaisvaltainen oppiminen, joka tukee opiskelijoiden kasvua ja kehitystä.
- Kirjastolla on järjestetty
- Perhekahvila keväällä joka toinen perjantai sekä joka toinen sunnuntai, MLL:n litin osasto
- Iitti Libri 14.6. klo 14–17, Kylätalon alapihalla
- Kirjastoauton monitoimipäivät keväällä ja syksyllä, maanantai-iltaisina Haapakimola, Pohjanmäki ja Vuolenkoski

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Mielen hyvinvointi

- Minun kuntani – kirjastojen demokratiahanke - Minun kuntani -kirjastojen yhteisten asioiden keskustelufoorumina ja medialukutaidon tukijana oli Lahden alueen seitsemän kirjaston ja Cultura-säätiön yhteinen hanke, jolla pyrittiin parantamaan kuntalaisten luottamusta paikallishallintoon, lisäämään ihmisten välistä vuorovaikutusta ja osallisuuden kokemuksia sekä vahvistamaan medialukutaitoa.
- Kyyti lukuhaaste aikuisille
- Kirjavinkkausta lapsille

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Vanhus- ja vammaisneuvostossa työstettiin yhteistyössä litin kunnan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelma 2023-2025
- Senioriohjaaja ollut mukana kertomassa ajankohtaisista asioista ja ohjannut jumppatuokioita, sekä osallistunut Eläkeliiton litin yhdistyksen, litin Eläkkeensaajien, sydänyhdistyksen, syöpäyhdistyksen ja muistelukerhon tilaisuuksiin. Vuolenkoskella on vierailut Turinatuovassa.
- Liikuntayhdistysten ja kyläyhdistysten kanssa on järjestetty tapahtumia, ja eri yhdistykset ovat osallistuneet talkoilla liikuntareittihankkeisiin.
- litin Yrittäjille järjestettiin hyvinvointi-ilta vapaa-aikakeskus Ravilinnassa
- Kuultu yhdistyksiä Kylätalolla ja varattu määräraha pieniin uudistuksiin ennen seuraavan kauden alkua
- Kynnystä kansalaisopiston kursseille osallistumiseen on madallettu opintoseteleillä, joilla on tarjottu kurssialennuksia erityisesti eläkeläisille ja senioreille sekä vähävaraisille. Avustusta voivat käyttää myös työttömät, maahanmuuttajat sekä alhaisen pohjakoulutuksen omaavat.

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Kunnan liikuntapaikat maksuttomia alle 18-vuotiaille
- Höntsäpalloilua – eri pallopelejä yläkouluikäisille ja vanhemmille kerran viikossa, kuntosalikokeilut
- Varhaiskasvatuksessa; ulkoilua joka päivä, liikuntaa lähiluonnossa, liikuntapaikkojen hyötykäyttö koko toimintakauden ajan, lapsille luetaan joka päivä ja taidekasvatus: Iloinen pensseli projekti
- Liikuntapalvelut ja kansalaisopisto järjestivät eri-ikäisille liikuntakursseja/ ohjattua ryhmäliikuntaa
- Vanhus- ja vammaisneuvoston työstämässä toimenpidesuunnitelmassa esiin nostettu tarve vesijumpista toteutettiin Pajulahden urheiluopiston opiskelijoiden kanssa yhteistyössä – kunta järjesti bussikyydin
- Lisäksi kolme retkeä Pajulahteen tehtiin loppuvuodesta, jossa oppilaat ohjasivat ikäihmisille jumppaa. Jumppamatkoihin yhdistettiin taidenäyttelyyn tutustuminen Taarastissa sekä kahdesti Nastolan kirkkoon tutustuminen. Yksi jumppamatkoista lähti Vuolenkoskelta.
- Kirjastolla järjestettiin kulttuuria ja tuolitanssia. Kulttuurikerhoissa vieraana olivat litin kesäteatterista Wellu, iittiläisistä kirjailijoista Harri Kivelä, Hahkijat ry, valokuvanäyttelyä pitävä Heli Yrjölä sekä Liisa Alatalo kertomassa litin murteesta.

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Iitin kunta osallistui Vie vanhus ulos -kampanjaan 18.9-1.10.2023. Ikäinstituutin kampanjassa Iitin kunta pääsi esille Ikäinstituutin kiitosvideossa
- Iitti harrastaa-tapahtumassa oli kunnan kehonkoostumusmittauspiste ja nuorisopalvelujen piste.
- Mahtisalilla oli tapahtuma, jossa tehtiin kehonkoostumusmittauksia.
- Kehonkoostumusmittauksia on tehty myös monitoimiauton mukana, lisäksi mittauksia on tehty Veteraanimajalla sekä kutsunnoissa
- Kehonkoostumusmittauksia on tehty kunnan työntekijöille sekä kaikille halukkaille eri tapahtumissa
- Kehonkoostumusmittauksia on eniten tehty Ravilinnassa – kuntalaiset/ mökkiläiset voivat omatoimisesti varata ajan ja tulla maksuttomaan mittaukseen.
- Eri puolilla Kausalaa ikäihmisten ulkoilukerhoja
- Ulkoliikunta-alueita kehitettiin mm. uusi padel-kenttä ja tenniskentät uusittiin – samalla ulkojäälle tehtiin alue jäähallin viereen, ulkoliikuntareitistöä kunnostettiin

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Arjen turvallisuus

- Eri-ikäisten retket/ tapahtumat
- Muistikahvila, järjestäjänä Päijät-Hämeen Muistiluotsi
- Kuulohuolto, Kuusankosken Kuulokset
- Dagineuvontaa kirjastolla keväällä, vertaisohjaajat Kouvola, yhteistyössä Kyyti-kirjastojen kanssa
- Kansalaisopisto on järjestänyt luentoja; Tekoälyseminaari 9.5.2023, Miten meitä huijataan-luento 13.11.2023 ja Aivoterveysluento 28.11.
- Ikäihmisille luentoja aiheista: hoitotahto, ravitsemus, aivot ja mielen hyvinvointi, vapaaehtoistoiminta, omaisena muutoksen keskellä sekä perhehoito. Luentoja ovat järjestäneet Ikäinstituutti sekä OmaisOiva.
- Ikäihmistien palveluohjauksesta Heli Hautalahti oli Raviinnasalissa pitämässä luennon ”Virkeänä päivään- ikäihmisen uni ja ravitsemus”.
- Esteettömät kokoontumispaikat yhdistyksille
- Ulkoliikunta-alueiden kunnostus edisti myös liikuntapaikkojen turvallisuutta, kun esim. turva-alueet vastaavat nykyisiä vaatimuksia

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Arjen turvallisuus

- Turvaliivit lapsille varhaiskasvatukseen lahjoituksena
- Hyvien tapojen viikko varhaiskasvatuksessa vk 48
- Varhaiskasvatuksessa liikuntakartoitukset
- Perheiden osallistaminen, perheliikunta varhaiskasvatuksessa
- Ohjatut pihaleikit varhaiskasvatuksessa kerran viikossa – leikkitaidot

- Teknisten palvelujen teiden ja rakennusten ylläpito

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

- Hyvinvointitapahtuma keväällä kaikille litin kunnan 8.-luokkalaisille. Hyvinvointitapahtumassa oli erilaisia rastipisteitä, joita oppilaat kiersivät.
- Nuorisopalvelut, alakoulun kuraattori sekä seurakunnan nuorisotyö järjestivät kaikille kunnan 6.-luokkalaisille päihdeputkipäivän, jossa oppilaat kiersivät eri rastipisteitä. Rasteilla keskusteltiin alkoholista, huumeista, nikotiinituotteista, energiajuomista sekä pelien ja elokuvien ikärajoista. Loppukyselyssä kuitenkin kävi ilmi, että kyseinen tapahtuma tulisi järjestää jo aiemmassa vaiheessa 6.-luokkalaisille, joten se päätettiin siirtää jatkossa syksylle.
- Nuorisopalvelut jalkautuivat koulujen päätöspäivänä nuorten pariin sekä kesällä muutaman viikon ajan uimarannoille ja torille
- Syyskuun ensimmäisenä päivänä Nuokku saatiin auki vesivahingon jälkeen. Mukana avajaisissa oli raittiutta edistävä Mocktailbaari tekemässä holittomia drinkkejä kävijöille.
- Syksyllä 8.-luokkalaisten hyvinvointipäivä; rasteja pitivät terveydenhoitaja (maksuton ehkäisy), Liikenneturva (käyttäytyminen liikenteessä), koulukuraattori (ryhmytyminen), nuorisotyön harjoittelija (nikotiinituotteet), litin seurakunnan nuorisotyö (energiajuomat) sekä litin kunnan nuorisotyö (seksuaalikasvatus). Lisäksi hyvinvointipäivässä olivat mukana liikenneturmassa ollut kokemusasiantuntija sekä Lahden HomeBasesta useampi kokemusasiantuntija.
- Niin ikään nuorisopalvelut järjesti syyslukukaudella yhteistyössä alakoulun kuraattorin ja seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa päihdeputkitapahtuman tämän hetken kaikille iittiläisille 6.luokkalaisille.
- Koulunuorisotyö oli mukana pysäkkipartiotoiminnassa, jossa kuraattorit, etsivä nuorisotyöntekijä sekä seurakunnan nuorisotyöntekijä jalkautui yläkoulun koulukuljetuspysäkillä kartoittamaan ja tarvittaessa rauhoittamaan tilannetta koulupäivän päätyttyä. Kokeilulla oli tarkoitus myös saada rajoitettua pysäkillä sähkö tupakan käyttöä. Kokeilu kesti yhteensä kaksi viikkoa eikä sitä koettu hyödylliseksi jatkaa.
- Nuorisopalvelut osallistui yläkoulun vanhempainiltaan, jossa keskusteltiin päihteistä.

Ihastu Iittiin!

Keskeiset HYTE-toimet suunnitelmaan liittyen

Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

- 8.-luokkalaisille HUBU-kysely – päihdekysely, EHYT ry
- Kouluterveyskyselyt

- Päijät-Hämeen ruokaverkostoissa mukana -> ideoita varhaiskasvatukseen ja koulujen ruokailuihin/ vertaistukea alueen muilta ruokapäälliköiltä
- Makuraadit maistelivat uusia ruokia
- Lounasruokakysely
- Aamupuuroa yläkoululaisille
- Välipaloja alakoululaisille
- Juhla-ateriat lapsille vrt. itsenäisyyspäivä, jouluku
- Sähköinen ruokalista käyttöön
- Ruokakasvatusryhmässä varhaiskasvatukselle ja kouluille suunnitellaan ja toteutetaan ruokailun teemapäiviä
- Yhteenveto -> asiakkaita kuullaan nykyisin paremmin
- Edustustarjoilut monipuolisemmiksi

Ihastu Iittiin!

Lopuksi pieniä ajatuksia hyvinvoinnista...

Hyvinvointi ei ole päämäärä – se on tapa elää täysillä!

Ei ole tarpeen sanoa ääneen kaikkea, mitä mieleen tulee – on ehdottomasti tarpeen ajatella kaikkea, mitä sanoo ääneen!

Lapsen hyvinvointi alkaa kodista!

Muutos on alussa vaikeaa, keskellä sotkuista ja lopussa upeaa!

Luultavasti myrskyjä onkin vain siksi, että niiden jälkeen on poutasää.

Onneksi emme muista, kuinka paljon unelmien eteen on nähtävä vaivaa – muuten lakkaisimme kokonaan haaveilemasta!

Ihastu Iittiin!